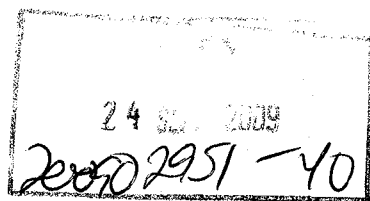

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Vår saksbehandler
Jeanette Gabrielsson

Telefon
22055419

Vår dato
18.09.2009

Deres dato
05.06.2009

Vår referanse (oppgis ved svar)
2009/6833-11 SEN A00/&13

Deres referanse
200902951-/SRM

Høringsuttalelse fra Akershus fylkeskommune - Forslag til endring av opplæringsloven og privatskoleloven - Bortvisning av elever

Det vises til høringsbrev av 05.06.2009 fra Kunnskapsdepartementet vedrørende forslag til endringer i opplæringslovens og privatskolelovens bestemmelser om bortvisning.

Hovedutvalg for utdanning og kompetanse har i møte 15. september 2009 fattet følgende vedtak vedrørende høringsuttalelse fra Akershus fylkeskommune, jf. saksprotokoll, sak 30/09, 15.09.2009:

Akershus fylkeskommune støtter forslaget om at myndighet til å vise bort elever fra undervisningen for inntil en dag kan delegeres fra henholdsvis rektor og daglig leder til faglærere. Bortvisningsmyndigheten bør begrenses til at lærere, eller den som har faglig ansvar, kun kan bortvise fra egen undervisning i inntil en dag. Det etterlyses en presisering av skolens tilsynsansvar ved bortvisning av elever. Det vises til fylkesrådmannens vurderinger og anbefalinger til forslaget.

Det vises videre til fylkesrådmannens vurderinger og anbefalinger i saksfremlegg *Høring – Forslag til endring i opplæringsloven og privatskoleloven – Bortvisning av elever* datert 02.09.2009, jf. vedlegg.

Med vennlig hilsen

Alf Skaset
fylkesdirektør

Hilde Karin Kløvfjell
ass. fylkesdirektør

Vedlegg: Saksfremlegg *Høring – Forslag til endring i opplæringsloven og privatskoleloven – Bortvisning av elever*, 02.09.2009, ref nr 2009/6833-3

Dato: 02.09.2009
Arkivref: 2009/6833-3

Saksnr	Utvalg	Møtedato
	Hovedutvalg for utdanning og kompetanse	15.09.2009

Høring - Forslag til endring i opplæringsloven og privatskoleloven - Bortvisning av elever

Innstilling

Akershus fylkeskommune støtter forslaget om at myndighet til å vise bort elever fra undervisningen for inntil en dag kan delegeres fra henholdsvis rektor og daglig leder til faglærere. Bortvisningsmyndigheten bør begrenses til at lærere, eller den som har faglig ansvar, kun kan bortvise fra egen undervisning i inntil en dag. Det etterlyses en presisering av skolens tilsynsansvar ved bortvisning av elever. Det vises til fylkesrådmannens vurderinger og anbefalinger til forslaget.

Saksredegjørelse

Kunnskapsdepartementet har 05.06.2009 sendt på høring forslag om endringer i opplæringslovens og privatskolelovens bestemmelser om bortvisning. Høringsfristen til departementet er 6. oktober 2009.

Høringsbrev og høringsnotat fra Kunnskapsdepartementet er å finne på departementets internettsider: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/hoeringer/hoeringsdok/2009/horing---forslag-til-endring-i-opplaring.html?id=565135>

Kunnskapsdepartementet foreslår at opplæringsloven §§ 2-10 og 3-8, og privatskoleloven § 3-10 endres slik at myndighet til å vise bort elever fra undervisningen for opptil en dag kan delegeres fra henholdsvis rektor og daglig leder til faglærere. I denne saken vil foreslåtte endringer i opplæringsloven behandles.

Akershus fylkeskommune, Sentraladministrasjonen, har sendt høringsforslaget til fylkeskommunens videregående skoler, grunnskoler og PPT/OT-kontor for uttalelse.

Bakgrunn for Kunnskapsdepartementets forslag

Bortvisning fra undervisningen er regulert i opplæringsloven § 2-10 (grunnskolen) og § 3-8 (videregående opplæring). Regelverket er nærmere presisert i rundskriv Udir-07-2005 *Om ordensreglement i grunnskoler og videregående skoler*.

Av dagens opplæringslov § 2-10 annet ledd første punktum og § 3-8 første ledd annet punktum følger at det er rektor selv som kan fatte avgjørelser om bortvisning. Er rektor fraværende vil personen som fungerer i rektors fravær ha denne myndigheten. Myndigheten kan ikke overlates til andre.

Kunnskapsdepartementet foreslår nå at opplæringsloven §§ 2-10 og 3-8 (og privatskoleloven § 3-10) endres slik at myndighet til å vise bort elever fra undervisningen for inntil en dag kan delegeres fra henholdsvis rektor og daglig leder til faglærere.

Kunnskapsdepartementet skriver at man med dette forslaget ønsker å legge til rette for å bevare og styrke læreres autoritet i undervisningssituasjonen.

Departementet viser til St. meld. nr. 31 (2007-2008) *Kvalitet i skolen* der det ble understreket at lærernes kompetanse og samspill med elevene er den viktigste faktoren i skolen for elevenes læring. Det ble samtidig pekt på viktigheten av ro og orden i klasserommet.

I St. meld. nr. 31 (2007-2008) *Kvalitet i skolen* står det blant annet at:

”Lærernes evne til å framstå som tydelige ledere og til å gi støtte til elevene har stor betydning for elevenes læring. En lærer med autoritet fremstår som en trygg voksenperson som viser at han eller hun bryr seg om elevene og tør å sette krav til elevenes oppførsel. Konsekvent grensesetting er en nøkkel for å skape et godt læringsmiljø preget av ro, orden og respekt.”

Kunnskapsdepartementets vurderinger og forslag

Kunnskapsdepartementet legger til grunn at bortvisning fra undervisningen for kortere tidsperioder utgjør et mindre inngrep i elevenes rett til opplæring enn bortvisning for lengre tidsperioder. Departementet peker på viktigheten av at lærere har de nødvendige virkemidler til disposisjon for å kunne skape et godt læringsmiljø preget av ro, orden og respekt. Myndighet til å fatte avgjørelser om bortvisning for mindre tidsperioder (inntil en dag) bør derfor etter departementets vurdering kunne delegeres slik at avgjørelsen kan tas av den enkelte lærer.

Departementet skriver videre at for bortvisning for mer enn resten av en dag bør rektor fortsatt fatte avgjørelsen og bør ikke kunne delegerer denne myndigheten til andre. Læreren må i slike tilfeller fortsatt sende elevene til rektor, som treffer en eventuell avgjørelse om bortvisning.

Departementet ber spesielt om høringsinstansenes syn på hvor lange tidsperioder lærere bør kunne vise bort elever for. Departementet ber også om høringsinstansenes syn på om annet personale i skolen enn lærere bør kunne bli delegert bortvisningsmyndighet.

I høringsnotatet bemerker departementet at vilkårene for å bortvise elevene fra undervisningen ikke foreslås endret. Det understrekes at bortvisning for en enkelttime eller inntil en dag fortsatt vil være et refsingstiltak som må hjemles i ordensreglementet. Det vil fortsatt være krav til gjentatte eller alvorlige brudd på regelverket for at bortvisning kan iverksettes, og det skal være forholdsmessighet mellom overtredelse og sanksjon.

Videre bemerker departementet i høringsforslaget at skolen fortsatt vil ha tilsynsansvar for elever som er bortvist for enkelttimer opptil en dag. Skolen må ha et system for å ivareta dette.

Departementet foreslår til endringer i opplæringsloven § 2-10 (endring i kursiv):

§ 2-10. Bortvisning

Kommunen kan fastsette i ordensreglementet at elever på årstrinna 8-10 som alvorleg eller fleire gonger bryt reglementet, kan visast bort frå undervisninga i inntil tre dagar, og at elever på årstrinna 1-7 kan visast bort frå undervisninga for enkelttimar eller for resten av dagen.

Rektor sjølv vedtek bortvising etter å ha rådført seg med lærarane til eleven. Før det blir gjort vedtak, skal ein ha vurdert å bruke andre hjelpe- eller refsingstiltak. Foreldra til elevar på årstrinna 1-7 skal varslast før det blir sett i verk bortvising for resten av dagen. *Rektor kan bestemme at lærarane skal ha mynde til å treffe avgjerd om bortvising frå undervisninga for inntil ein dag.*

Departementet forslag til endringer i opplæringsloven § 3-8 (endring i kursiv):

§ 3-8. Bortvising og tap av rettar

Fylkeskommunen kan fastsetje i ordensreglementet at elevar som alvorleg eller fleire gonger bryt reglementet, kan visast bort i inntil fem dagar. Rektor sjølv vedtek å vise bort ein elev etter leddet her etter å ha rådført seg med lærarane til eleven. *Rektor kan likevel bestemme at lærarane skal ha mynde til å treffe avgjerd om bortvising frå undervisninga for inntil ein dag.*

Når ein elev vedvarande har vist ei framferd som i alvorleg grad går ut over orden og arbeidsro på skolen, eller når ein elev alvorleg forsømmer pliktene sine, kan eleven visast bort for resten av skoleåret. I samband med eit vedtak om bortvising for resten av skoleåret kan fylkeskommunen også vedta at eleven skal miste retten til vidaregåande opplæring etter § 3-1. Fylkeskommunen kan ikkje overlate til eit organ på skolen å treffe vedtak etter leddet her om bortvising eller tap av retten til vidaregåande opplæring.

Før det blir gjort vedtak om bortvising eller tap av rettar, skal ein vurdere om det er mogleg å bruke andre hjelpe- eller refsingstiltak.

Høringsuttalelser fra virksomhetene i Akershus fylkeskommune

Akershus fylkeskommune, Sentraladministrasjonen, har sendt høringsforslaget til fylkeskommunens vidaregåande skoler, grunnskoler og PPT/OT-kontor for uttalelse.

Det er mottatt fem høringsuttalelser pr. 01.09.2009 (fra Rosenvilde vidaregåande skole, Kjelle vidaregåande skole, Frogn vidaregåande skole, Ski vidaregåande skole samt Vestby vidaregåande skole). Skolene støtter forslaget om at rektor kan delegerer myndighet til lærere om bortvisning av elever inntil en dag. Tre av skolene ønsker å presisere at lærere kun bør kunne bortvise elever for de timene læreren selv har ansvar for den dagen. Det vises blant annet til at brudd på ordensreglementet kan være situasjonsbestemt og at en lærer derfor ikke skal kunne bortvise elever fra andre læreres opplæring. På bakgrunn av dette mener også tre av skolene at kun lærere/pedagogisk personale bør kunne bli delegert bortvisningsmyndighet. En skole mener at det bør gis adgang til å delegerer myndigheten også til avdelingsledere. Det etterlyses en presisering av hva som ligger i tilsynsplikt ved bortvisning av elever.

Fylkesrådmannen vurderinger og anbefalinger

Fylkesrådmannen er enig med departementet om viktigheten av at lærere har de nødvendige virkemidler til disposisjon for å kunne skape et godt læringsmiljø preget av ro, orden og respekt. Her er det viktig at man arbeider med og fokuserer på lærerens rolle og ledelse i klasserommet. Dersom det oppstår alvorlige situasjoner der elever bryter ordensreglementet er det dog viktig at læreren også har mulighet til å skape ro og orden i undervisningssituasjonen gjennom å kunne bortvise elever fra egen undervisningstid. Fylkesrådmannen er derfor positiv til forslaget om at myndighet til å vise bort elever fra undervisningen for inntil en dag kan delegeres fra henholdsvis rektor og daglig leder til faglærere. Bortvisningsmyndigheten bør begrenses til at lærere, eller den som har faglig ansvar, kun kan bortvise fra *egen undervisning* i inntil en dag. Det presiseres her at en undervisningsøkt kan variere fra enkelttimer til lengre økter som for eksempel fagdager.

Fylkesrådmannen vil i denne sammenheng understreke viktigheten av at skolen ved rektor sørger for at tolkingen av ordensreglementet og praktiseringen av bortvisning blir lik for å sikre likebehandling for elevene.

Når det gjelder skolens tilsynsansvar ved bortvisning av elever etterlyser fylkesrådmannen en presisering av hva som ligger i dette fra departementet. Det er viktig at det tilbys alternativ opplæring for elever som bortvises slik at det ikke kan brukes som en "avveksling" for eleven i stedet for å delta i den ordinære undervisningen.

Fylkesrådmannen anbefaler at Akershus fylkeskommune gir følgende uttalelse:
Akershus fylkeskommune støtter forslaget om at myndighet til å vise bort elever fra undervisningen for inntil en dag kan delegeres fra henholdsvis rektor og daglig leder til faglærere. Bortvisningsmyndigheten bør begrenses til at lærere, eller den som har faglig ansvar, kun kan bortvise fra egen undervisning i inntil en dag. Det etterlyses en presisering av skolens tilsynsansvar ved bortvisning av elever. Det vises til fylkesrådmannens vurderinger og anbefalinger til forslaget.

Oslo, 02.09.2009

Harald Horne
fylkesrådmann

Saksbehandler: Jeanette Gabriellson

Utrykte vedlegg: Høringsbrev og høringsnotat fra Kunnskapsdepartementet, 05.06.2009, *Høring – Forslag til endring i opplæringsloven og privatskoleloven – bortvisning av elever*:
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/hoeringer/hoeringsdok/2009/horing---forslag-til-endring-i-opplaring.html?id=565135>